

VÝCHOVNÝ ÚSTAV A STŘEDNÍ ŠKOLA, OLEŠNICE NA MORAVĚ, TRPÍNSKÁ 317

Školní vzdělávací program

Výchovný ústav - mimoškolní činnost

Platnost: od 1. 9. 2015

čj: VÚ/1046/15

Vypracovala: Mgr. Iva Dvořáková

schválil: Mgr. František Dostál

Obsah

1	Úvodní identifikační údaje	3
2	Charakteristika školského zařízení	4
3	Charakteristika Školního vzdělávacího programu – školského výchovného programu (dále jen ŠVP)	5
3.1	Pojetí výchovné práce	5
3.2	Cíle výchovné práce	5
3.3	Rozvoj klíčových kompetencí	7
3.4	Organizace výchovy a vzdělávání v mimoškolních činnostech	9
3.4.1	Formy výchovně vzdělávací práce v mimoškolní oblasti	10
3.4.2	Obsah výchovy a vzdělávání v mimoškolní činnosti	11
3.4.3	Podmínky přijímání dětí	12
3.4.4	Průběh a ukončování výchovně-vzdělávací mimoškolní činnosti	12
3.4.5	Podmínky pro výchovu a vzdělávání dětí	13
3.4.6	Popis materiálního zabezpečení	13
3.4.7	Požadavky na personální zabezpečení	14
3.4.8	Ekonomické podmínky	15
3.4.9	Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví	15
3.5	Spolupráce s rodiči a sociálními partnery	15
4	Výchovně vzdělávací činnosti	16
4.1	Rekreační činnosti	16
4.2	Příprava na vyučování	17
4.3	Zájmové činnosti	18
4.4	Sebeobslužné a organizační činnosti	24
4.5	Reedukační činnosti	27

1. Úvodní identifikační údaje

Název školy:	Výchovný ústav a střední škola Olešnice na Moravě, Trpínská 317
Adresa školy:	Trpínská 317 679 74 Olešnice na Moravě
IČO:	62 073 079
RED IZO:	600 024 903
Ředitel:	Mgr. František D o s t á l
Tel.:	516 463 773
e-mail:	vu@vuolesnice.cz
web:	vu.olesnice.cz.
právní forma:	příspěvková organizace
Zřizovatel:	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 IČO: 0002298 web: www.msmt.cz
Název školního vzdělávacího programu:	Výchovný ústav – mimoškolní činnost
Platnost:	od 1. 9. 2015

Mgr. František Dostál

2 Charakteristika školského zařízení

Výchovný ústav se stará o děti ve věku nad 15 let, které mají závažné poruchy chování, a u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova. Ve vztahu k dětem plní funkci zejména výchovnou, vzdělávací a sociální. Účelem školského zařízení je předcházet vzniku a rozvoji negativních projevů v chování dítěte a zmírňovat příčiny a důsledky již vzniklých poruch chování.

Komplex školských zařízení v Olešnici byl zřízen zřizovací listinou č.j. 23 128/93-61 ze dne 11. 7. 1994 vydanou MŠMT ČR, která navazovala na zřizovací doklady vystavené JmKNV Brno. Činnost organizace je vymezena zákonem č. 561/2004 Sb. (školský zákon). Zařízení je složeno z těchto součástí:

1. Výchovný ústav IZO 62 073 079 kapacita 36 lůžek

Pečuje o dívky a chlapce s nařízenou ústavní výchovou. Cílem převýchovného procesu je resocializace dětí s poruchami emocí a chování a jejich postupné zařazení do společnosti. Děti jsou zařazeny do pěti výchovných skupin – A, B, C, G a H, přičemž skupiny A, B, a C jsou ubytovány v budově na ulici Trpínská a skupiny G a H jsou ubytovány v budově na ulici V Domkách.

2. Střední škola IZO 110 025 334 kapacita 100 žáků

Zabezpečuje teoretickou i praktickou výuku, dětí umístěných ve výchovném ústavu i dětí dojíždějících, v následujících oborech vzdělávání:

65-51-E/01 Stravovací a ubytovací služby - Kuchařské práce

29-51-E/01 Potravinářská výroba - Cukrářské práce

41-55-E/01 Opravářské práce – Opravářské práce

41-52-E/01 Zahradnické práce - Zahradnické práce.

3. Školní jídelna IZO 103 167 790 kapacita se neuvádí

zajišťuje celodenní stravování pro děti umístěné ve výchovném ústavu, obědy pro žáky střední školy a hlavní jídla pro zaměstnance. V souladu s povolením jiné činnosti zajišťuje obědy pro cizí strávníky.

3 Charakteristika Školního vzdělávacího programu – školského výchovného programu (dále jen ŠVP)

3.1 Pojetí výchovné práce

Mezi stěžejní cíle výchovné práce v zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy je vytvoření bezpečného prostředí, které by jedincům s ústavní nebo ochrannou výchovou umožnilo uspokojování základních materiálních, citových a sociálních potřeb, a které by zajišťovalo cílené rozvíjení vědomostí, dovedností a návyků. Neméně důležitou roli hraje podpora vzdělávacího působení školy, ale i uspokojování potřeb ve všech oblastech. Součástí výchovné práce je vést děti k pracovním a sociálním návykům, k sebeobsluze a to tak, aby se po ukončení ústavní nebo ochranné výchovy mohly co nejlépe zapojit do společnosti.

3.2 Cíle výchovné práce

Cílem mimoškolní výchovné práce je vedení jedinců k tomu, aby získali takové kompetence, které jim umožní co možná nejlepší návrat a zařazení do společnosti běžné populace.

Obecné cíle

- **Rozvoj osobnosti**

Ve výchovně-vzdělávacím procesu jedince vedeme k:

- utváření hygienických návyků, pravidelnost hygieny,
- sebeobsluze, dodržování zásad zdravého a správného denního režimu,
- prohlubování vědomostí, znalostí, dovedností a návyků,
- učení se novým věcem,
- rozvíjení poznávacích procesů,
- regulaci vlastních negativních projevů chování,
- překonávání životních překážek a k řešení problémových situací vyplývajících ze života,
- rozvoji samostatnosti, kreativita, tvořivost.

- **Rozvoj samostatného rozhodování**

Výchovně vzdělávací proces směřuje především k:

- poznávání sebe sama v různých zátěžových, ale i běžných situacích,

- potlačování negativních emočních stavů a projevů, překonávání překážek a obtíží z nich vyplývajících,
- vyhledávání kompromisů,
- přijímání odpovědnosti za vlastní rozhodování, jednání, chování a cítění.

- **Učit se být**

Výchovně vzdělávací proces směřuje k:

- utváření zdravého sebevědomí,
- kultivace emočního prožívání,
- rozvíjení volných vlastností a kognitivního myšlení,
- prohlubování dovedností potřebných k sebepoznání a sebehodnocení,
- orientaci v sociálním prostředí jedince.

- **Učit se žít společně – kooperovat**

Výchovně vzdělávací proces směřuje k:

- respektování lidského života,
- oproštění od předsudků v oblasti osobní, národnostní a občanské identity, respektování identity druhých,
- utváření slušného a odpovědného chování v souladu s morálními zásadami a pravidly společenského chování,
- rozvoji komunikativních dovedností a dovedností hodnotných pro plnohodnotný partnerský život
- utváření úcty k živé a neživé přírodě a zlepšování životního prostředí,
- toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, kulturám a duchovním hodnotám.

Výchovně vzdělávací proces v oblasti mimoškolních činností je založený na následujících zásadách:

1. rovného přístupu – respektování autentické a specifické osobnosti každého dítěte,
2. individuálního přístupu ke všem jedincům,
3. zohledňování výchovně-vzdělávacích potřeb jedinců,
4. budování vzájemné důvěry, úcty, respektu a důstojnosti všech účastníků,
5. kooperace, trpělivá podpora a pomoc,
6. budování vzájemného vztahu s dospělými,

7. převaha pozitivních stimulů,
8. poskytnutí korektivní, pozitivní zkušenosti,
9. zprostředkování nových zážitků a podnětů,
10. stručná, pevná a jasná pravidla.

3.3 Rozvoj klíčových kompetencí

Všechny výchovné činnosti směřují především k vytvoření takových klíčových kompetencí, které představují soubor znalostí, návyků a postojů, a které jsou využitelné v praktických životních situacích. Klíčové kompetence představují pro jedince základ přípravy na život ve společnosti, celoživotní učení a vstup do pracovního procesu. Při rozvoji klíčových kompetencí navazujeme a dále rozvíjíme kompetence získávané v předškolním, základním a odborném vzdělávání. V jednotlivých oblastech výchovně-vzdělávacího procesu na těchto kompetencích stavíme a dále je rozvíjíme a podporujeme.

Základní klíčové kompetence

- dále jsou obsaženy a rozpracovány v jednotlivých složkách výchovy:

1. Učební kompetence

Výchovně-vzdělávací proces v mimoškolní činnosti směřuje k tomu, aby jedinci podle svých možností a schopností:

- získaly vztah k učení se a vzdělávání,
- vyhledávaly informace a chápaly jejich smysl,
- dokázaly je využít,
- znaly obecně užívané termíny, znaky a symboly,
- uměly uvést věci do vzájemných souvislostí.

2. Sociální, interpersonální a pracovní kompetence

Výchova a vzdělávání směřuje k tomu, aby jedinci byli připraveni podle svých možností a schopností:

- orientovat se v mezilidských vztazích, uvědomovat si zpětnou vazbu vlivu svého chování na okolí,
- rozpoznávat nevhodné a rizikové chování a uvědomovat si jeho možné důsledky,

- zvládat běžné životní situace a emocionální problémy, korigovat nepřizpůsobivé chování,
- dodržovat zásady a pravidla chování, orientovat se v základních mravních hodnotách,
- používat získané základní pracovní dovednosti a návyky v každodenních činnostech,
- provádět pracovní činnosti a dodržovat pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- mít odpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o svůj fyzický a duševní rozvoj, být si vědom důsledků nezdravého životního stylu a závislosti,
- fungovat ve skupině, podílet se na společných činnostech, kooperovat ve skupině.

3. Kompetence k řešení problémů

Výchově-vzdělávací proces je směřován k tomu, aby jedinci byli podle svých schopností a možností schopni řešit různé životní situace:

- vnímat nejrůznější situace v zařízení i mimo něj, přemýšlet o příčinách a na základě zkušeností hledat řešení,
- řešit problémy, nalézt a formulovat možnosti jejich řešení a uplatnit je v praxi,
- samostatně rozhodnout a zvažovat důsledky svého rozhodnutí, nést za ně odpovědnost.

4. Kompetence komunikativní

Výchově-vzdělávací proces je směřován k tomu, aby ve všech jeho oblastech byly rozvíjeny komunikativní dovednosti, jedinci by podle svých schopností a možností měli:

- výstižně, souvisle a kultivovaně formulovat své myšlenky v písemném i ústním projevu,
- diskutovat s vhodně volenou argumentací,
- využívat získané komunikativní schopnosti k vytváření vzájemného vztahu k ostatním lidem,
- rozumět různým textům – tiskopisy, informace, pokyny,
- využívat možnosti komunikačních technologií.

5. Občanské kompetence a kulturní povědomí

Výchovně-vzdělávací proces je směřován k tomu, aby jedinci podle svých možností a schopností:

- uznávali hodnoty a postoje podstatné pro život v demokratické společnosti, podporovali hodnoty národní kultury.

Jedinci by měli:

- chápat funkci zákonů a společenských norem, znát svá práva a povinnosti,
- respektovat různý způsob života jiného etnika, skupin a náboženství,
- zvládat obvyklou komunikaci s úřady,
- schopnost poskytnout pomoc v těžké, krizové situaci,
- projevovat kladný vztah k životnímu prostředí.

3.4 Organizace výchovy a vzdělávání v mimoškolních činnostech

Výchovně-vzdělávací proces v oblasti mimoškolní probíhá celý rok a to i tehdy, kdy není školní výuka. Činnosti se střídají a probíhají podle typu v řádech hodin, ale v některých případech i delší dobu (měsíc, rok – příprava na soutěže, přehlídky, projektové aktivity aj.). Organizace výchovy a vzdělávání je specifikována v základní dokumentaci, a to v ročním výchovně-vzdělávacím plánu, měsíčním plánu, týdenním plánu.

Výchovná práce probíhá ve výchovných skupinách, které jsou vedené kmenovými vychovateli. Výchovná skupina pracuje jako živý režim, ve kterém probíhají sociálně- dynamické procesy, její život je tedy třeba ze strany vychovatelů plánovat, a snižovat tak riziko paraskupinového dění. Důležitým principem fungování výchovné skupiny a výchovného kolektivu je složka režimová, tzn. stanovení funkčních a blízkých pravidel života skupiny, jejich vyžadování, dodržování a sankcionování v přestoupení těchto pravidel formou denního, týdenního či měsíčního hodnocení.

V rámci výchovné skupiny se dítě dostává do různých společenských situací, které do velké míry kopírují reálný život. Prostřednictvím jeho fungování v těchto situacích dostává dítě zpětné vazby o svých dovednostech, o svých silných a slabých stránkách, o své osobnosti a získává tak nové prosociální návyky a vzorce chování, které jsou využitelné v pozdějším reálném životě.

Mimoškolní činnost je organizována na základě koncepce a filozofie zařízení, ročního plánu výchovně vzdělávacích činností, měsíčních a týdenních plánů, které jsou vytvářeny za aktivní

spoluúčasti dětí a na základě jejich zájmů. Na koordinaci výchovných činností se podílí a jejich plnění kontroluje vedoucí vychovatel a speciální pedagog.

3.4.1 Formy výchovně vzdělávací práce v mimoškolní oblasti

Výchova a vzdělávání v mimoškolní oblasti poskytuje jedincům naplnění volného času zájmovou činností a dalšími aktivitami se zaměřením na různé oblasti:

- *příprava na vyučování,*
- *výchovně vzdělávací činnost* – rozvoj dovedností, návyků a sebeobslužných činností,
- *zájmová činnost* – výchovná, vzdělávací, zájmová a tématická rekreační činnost spojená s místem sídla školského zařízení,
- *rekreační činnost* – činnost spojená s pobytem mimo sídlo školského zařízení,
- *reedukační činnost* – osvětová, metodická a odborná činnost, vedení k prevenci sociálně patologických jevů,
- *individuální práce* – zejména vytvoření podmínek pro rozvoj nadaných dětí,
- *nabídka spontánních činností.*

Příprava na vyučování

Uskutečňuje se pravidelně a dále individuálně podle potřeb dětí. Navazuje na školní vzdělávání.

Výchovně vzdělávací činnost

- poskytuje především dětem zajímavou nabídku účelného využití volného času a je nutné reagovat na aktuální zájem ze strany dětí,
- přispívá k dalšímu rozvoji osobnosti dětí a návyků účelného nakládání s volným časem a snižuje výskyt problémových situací a sociálně patologických jevů,
- pravidelnou činnost organizují vychovatelé,
- nedílnou součástí jsou také činnosti sebeobslužné, činnosti zaměřené na chod domácnosti.

Zájmová činnost

Náhodná a příležitostná činnost školského zařízení se uskutečňuje formou jednorázových nebo pravidelně se opakujících akcí. Jsou to zejména exkurze, přednášky, besedy, výlety, koncerty a soustředění, nepravidelná činnost s dětmi, turnaje, příležitostné soutěže, zájmové činnosti s dětmi apod.

Naše zařízení je přesvědčeno, že činnost je považována za jednu z účinných metod prevence, která umožňuje jedince zaujmout pro některou z činností, najít případný talent a odhodlání k její realizaci ve svém volném čase.

Rekreační činnost

Výše uvedená činnost se uskutečňuje formou pobytů, jednorázových akcí. Dále pak formou krátkodobých akcí určených především pro děti s nevyhraněnými zájmy. Základem tohoto druhu činnosti je organizování pobytů, které jsou považovány za důležitou součást prevence sociálně patologických jevů v chování dětí.

Reedukační činnost

Je poskytována podle podmínek a potřeb odbornou pomocí. Organizováním besed, přednášek, odborných instruktáží a konzultací, skupinových a individuálních sezení. Jde také o osvětovou, metodickou a odbornou činnost.

Individuální práce

Individuální práce patří mezi jednu z forem zájmového vzdělávání. Cílem je především vyhledávat a podporovat talentované děti a umožnit jim jejich rozvoj. Zahrnuje i individuální práci s dítětem na základě programu rozvoje osobnosti- poznávání sebe sama, zvládání konfliktů a náročných životních situací.

Nabídka spontánních činností

Nabídka je určena těm skupinám, které chtějí naplňovat svůj volný čas v neorganizovaných a předem určených skupinkách. Zařízení nabízí využívání sportovního vybavení, hudebních nástrojů, počítačů apod.

3.4.2 Obsah výchovy a vzdělávání v mimoškolní činnosti

Při stanovování obsahu činnosti vycházíme, vedle pedagogických zásad, ze základních nároků, které jsou specifické pro zájmové a výchovně-vzdělávací činnosti v mimoškolní oblasti. Požadavek pedagogického ovlivňování volného času můžeme chápat jako nutnost citlivého pedagogického vedení jedinců k účelnému využívání volného času. Děti jsou seznamovány s různou smysluplnou náplní volného času, které jim mají přinést uspokojení, kompenzaci a seberealizaci. Na základě poznání různých aktivit se vytváří základy pozdějšího návyku na

využívání volného času. Požadavek aktivity předpokládá vedení dětí k aktivnímu se zapojení do plánování, přípravy, realizace i hodnocení činnosti. Při naplňování požadavku seberealizace se snažíme, aby každé dítě mohlo uplatnit své specifické vlohy a schopnosti a být v některé oblasti lidských činností úspěšný. Děti nehodnotíme jenom navzájem srovnatelnými výsledky, ale oceňujeme snahu a výsledek s ohledem na možnosti a předpoklady dítěte. Požadavkem odpočinkového a rekreačního zaměření přispíváme k odstraňování únavy a regenerace duševní a fyzické síly.

3.4.3 Podmínky přijímání dětí

Děti jsou do našeho zařízení přijímány v průběhu celého školního roku na základě rozhodnutí diagnostického ústavu. Způsob přijímání se řídí podmínkami popsány ve vnitřním řádu zařízení.

Každé dítě musí být bezprostředně po nástupu do zařízení seznámeno s:

- podmínkami bezpečnosti práce a ochrany zdraví,
- vnitřním řádem,
- školním řádem,
- právy a povinnostmi,
- organizací dne,
- hodnocením dětí,
- zařazením do třídy a skupiny.

3.4.4 Průběh a ukončování výchovně-vzdělávací mimoškolní činnosti

Výchovně vzdělávací mimoškolní činnost probíhá v období školního roku (od září do června), ale také v období letních prázdnin alternativní formou.

Pobyt dítěte ve školském zařízení je ukončen:

- jestliže soud zrušil ústavní výchovu nebo ochrannou výchovu,
- dosáhne-li zletilosti, pokud v zařízení dobrovolně nesetrvá do ukončení přípravy na povolání,
- dosáhne-li věku 19 let, byla-li mu prodloužena ústavní výchova nebo ochranná výchova, pokud v zařízení dobrovolně nesetrvá do ukončení přípravy na povolání,
- jestliže rozhodnutí soudu o osvojení nebo o svěřením dítěte do pěstounské péče nabylo právní moci,

- po uplynutí 3 měsíců od vykonatelnosti předběžného opatření u dítěte, nebylo-li před uplynutím této doby zahájeno řízení ve věci samé.

3.4.5 Podmínky pro výchovu a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vzdělávání. Obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem:

- vytvářet vhodné a nezbytné podmínky pro děti se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním,
- vybavit se pomůckami pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami,
- dodržovat přísně zásady individuálního přístupu k dětem.

Děti zařazené do zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy jsou dětmi s poruchami chování. Všichni pedagogičtí pracovníci musí velmi dobře znát jejich individuální zvláštnosti, osobní diagnostiku a sociálně kulturní zvláštnosti, aby lépe pochopili jejich projevy a problémy a mohli tak volit vhodné metody při výchovné práci. Důležitá je motivace dětí, poskytování zpětné vazby o jejich chování a výkonu.

Nedílnou součástí celého výchovně-vzdělávacího působení je spolupráce vychovatelů, asistentů pedagoga, vedoucího vychovatele, speciálního pedagoga a psychologa a popř. dalších odborníků (psychiatr, sociální kurátor, policie, probační a mediační služba, ...).

3.4.6 Popis materiálního zabezpečení

Popis materiálního zabezpečení pro mimoškolní činnosti

- studovny, relaxační místnost, místnost pro zájmovou činnost, posilovna, tělocvična, víceúčelové hřiště,
- prostory k ukládání (sklady, místnosti pro ukládání pomůcek, prostory pro ukládání nářadí),
- prostory pro komunitní setkávání – studovna, relaxace,
- hygienické a odkládací prostory (šatny, WC, sprchové kouty, úklidové místnosti, prádelny),
- lékárny umístěné na dostupných místech, knihy úrazů a poranění dětí a zaměstnanců,
- prostory pro pedagogické pracovníky,
- didaktické pomůcky, ICT a další potřeby a pomůcky podporující vzdělávání, aktivitu a tvořivost dětí.

Ubytování dětí

Děti jsou ubytovány v rámci výchovných skupin. Přesun dítěte do jiné výchovné skupiny je řešen na základě vlastní žádosti dítěte, na návrh skupinových vychovatelů, jiných pedagogických pracovníků a po schválení pedagogickým vedením.

Děti jsou na skupině ubytovány max. po 6 dětech. Na každé skupině jsou k dispozici pokoje pro 2 – 3 děti, koupelny, prádelnu, kuchyňku a společenskou místnost. Děti si pod vedením vychovatelů starají samostatně o úklid prostor své skupiny, pečují samostatně o ošacení.

Materiální zabezpečení

Dětem je poskytováno **plné přímé zaopatření**, a to stravování, ubytování, učební potřeby a pomůcky, úhrada nezbytně nutných nákladů na vzdělávání, úhrada nákladů na zdravotní péči, léčiva a zdravotnické prostředky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, pokud nebyla péče vyžádána zákonnými zástupci (osobami odpovědnými za výchovu), kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých ze zařízení, úhrada nákladů na dopravu do sídla školy.

Prádlem, ošacením, a obuví jsou děti vybavovány dle potřeby. Dále mohou být hrazeny: potřeby pro využití volného času a rekreaci, náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost, náklady na soutěžní akce, rekreace, náklady na dopravu k osobám odpovědným za výchovu.

Také je při výchovně vzdělávací činnosti užíváno i dalšího materiálního vybavení výchovného ústavu např. sportovní náčiní (kola, lyže, brusle, míče atd.), výtvarné potřeby, CD přehrávače, televize, videa a DVD přehrávače atd. Součástí zařízení je také venkovní hřiště, posilovna, stolní fotbalík, počítačové vybavení s připojením na internet, keramická pec.

3.4.7 Požadavky na personální zabezpečení

Mimoškolní činnost je zajišťována pedagogickými pracovníky – vedoucím vychovatelem, speciálním pedagogem, vychovateli a asistenty pedagoga.

Nově přijímaní pracovníci mají splňovat tato kritéria:

- psychická způsobilost dle zákona č. 109/2002 Sb.,
- lékařské potvrzení,
- výpis z rejstříku trestů,
- pedagogické vzdělání,
- ochota sebevzdělávání,
- mít pedagogické a organizační schopnosti,
- být vstřícný vůči kolegům i všem dětem,

- ovládat práci na PC,
- schopnost týmové práce,
- aktivita a tvořivost.

3.4.8 Ekonomické podmínky

VÚ je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR. Po stránce ekonomické je zájmová vzdělávací činnost zabezpečována z rozpočtu školského zařízení. Školské zařízení je financováno prostřednictvím MŠMT ze státního rozpočtu.

3.4.9 Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Školské zařízení vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činnosti při různých formách vzdělávání a současně i přijímá opatření k prevenci rizik. Činnosti z hlediska BOZP a PO zajišťuje odborná firma. Všichni vedoucí zaměstnanci jsou proškolení odborně způsobilou osobou (1x za 2 roky), všichni zaměstnanci jsou minimálně jednou ročně proškoleni v oblasti BOZP a PO. Děti jsou proškoleny na začátku školního roku, při nástupu do zařízení. Před každou činností probíhá poučení dětí v rámci BOZP.

3.5 Spolupráce s rodiči a sociálními partnery

Zařízení spolupracuje s rodiči převážně písemnou nebo telefonickou formou. Dále jsou rodiče kontaktováni při různých závažných obtížích ve výchově dítěte, při útěku dítěte ze zařízení apod. S rodiči jsou domlouvány prázdninové pobyty a krátkodobé dovolenky v rodině.

Z dlouholetých zkušeností vyplývá, že s valnou většinou rodičů není snadné navázat a udržet kontakt. V tomto smyslu se snažíme o pravidelnou komunikaci s rodiči, v případech složitějších vztahů se jej snažíme napravit a najít cestu k vzájemné komunikaci.

Zákonní zástupci mají možnost telefonicky kontaktovat pracovníky zařízení, mohou si sjednat osobní návštěvu dítěte i schůzku s pedagogickými pracovníky.

Nedílnou součástí působení na dítě s ústavní nebo ochrannou výchovou je i aktivní spolupráce se sociálními kurátory. Spolupráce probíhá formou osobních návštěv a telefonických kontaktů. Naše zařízení dále aktivně spolupracuje s diagnostickým ústavem, policií ČR, státním zastupitelstvím, probační a mediační službou, soudy, zařízeními pro výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody, zdravotnickými zařízeními, psychiatrickými léčebnami, občanskými a neziskovými organizacemi, školskými zařízeními, středními školami aj.

4 Výchovně vzdělávací činnosti

4.1 Rekreační činnosti

Výchovně vzdělávací cíle

Výchovně vzdělávací činnost směřujeme k:

- uplatnění kompenzační funkce rekreace,
- odstranění únavy z jednostranné činnosti,
- regenerace duševní a fyzické síly,
- využívání aktivního odpočinku,
- prevence sociálně patologických jevů,
- rozvíjení poznávacích procesů,
- poznávání sebe sama v různých situacích,
- rozvoj kreativity.

Obsah činností

- individuální a skupinové tělovýchovné činnosti zaměřené na uvolnění a relaxaci,
- pohybové aktivity v přírodě – vycházky, turistika – pravidelně každou sobotu,
- rekreační činnosti sezónního charakteru,
- vícedenní výjezdy a pobyty spojené s kulturními, sportovními, turistickými aktivitami,
- účast na zábavných akcích rekreačního charakteru,
- návštěvy kina, divadla, koncertů, sportovních akcí apod.
- výlety rekreačního a relaxačního charakteru s cíleným programem.

Očekávané výstupy

Rekreační činnosti jsou organizovány tak, aby měly přínos:

- k rozvoji osobnosti dítěte, jeho návyků souvisejících s vhodným využitím volného času,
- omezení četnosti problémového a závadového chování mezi dětmi a omezení výskytu sociálně patologických jevů,
- pochopení významu aktivního odpočinku a smyslu aktivního odpočinku,
- rozvoji představivosti a kreativity u dětí.

Metody práce

Krátkodobé akce plánované za účasti dětí, několikadenní výjezdy, turistické aktivity, zátěžové akce, sportovní akce a aktivity, meziústavní sportovní aktivity.

Klíčové kompetence

Dítě podle svých schopností a dovedností:

- vnímá podstatu aktivního odpočinku a využívá techniky aktivního odpočinku,
- rozpozná vhodné relaxační techniky a dokáže je využít v praxi,
- zvládne vyhledávat informace v souvislosti s rekreací, chápe jejich smysl a dokáže je smysluplně využít,
- funguje ve skupině, podílí se na společných činnostech, kooperuje ve skupině,
- rozpoznává vhodné a rizikové chování a uvědomuje si jeho možné důsledky.

4.2 Příprava na vyučování

Výchovně vzdělávací cíle

- doplňování vzdělávací činnosti školy,
- prohlubování a rozvoj vědomostí, dovedností a návyků získaných během vyučování,
- pěstování smyslu pro povinnost a odpovědnost,
- ohleduplnost a takt ostatním,
- pomoci slabším jedincům,
- rozvíjení poznávacích a kognitivních procesů,
- orientace ve společnosti,
- rozvoj komunikativních dovedností,
- rozvíjení tolerance k jiným kulturám a duchovním hodnotám.

Obsah činností

- činnost v jednotlivých skupinách – pravidelná a individuální příprava na výuku, vypracovávání písemných a ústních úkolů,
- pravidelná kontrola učebních výsledků-spolupráce se školou – pravidelná,
- prohlubování poznatků získaných ve škole při vycházkách, exkurzích a v zájmové činnosti,
- návštěva výstav, kulturních památek apod.

Očekávané výstupy

Dítě je vedeno k:

- pěstování smyslu pro povinnost a odpovědnost,
- rozvíjení vědomostí, dovedností, samostatnosti, zodpovědnosti.

Metody práce

Pravidelná a individuální příprava na vyučování, vlastní četba, práce s internetem, vycházky a exkurze a další činnosti doplňující tématicky výuku.

Klíčové kompetence

- získat vztah k učení se a vzdělávání,
- vyhledávat informace a pochopit jejich smysl, dokázat je využít v praxi,
- znát obecně užívané termíny, znaky, symboly,
- zvládnout uvést věci do vzájemných souvislostí,
- výstižně, souvisle a kultivovaně formulovat své myšlenky v písemném i ústním projevu,
- diskutovat vhodně volenou argumentací,
- využívat možnost informačních technologií.

4.3 Zájmové činnosti

Zájmové činnosti estetické, výtvarné a pracovní

Výchovně vzdělávací cíle

- rozvíjení tvořivosti, fantazie,
- rozvíjení estetického citění a vnímání,
- rozvoj a podpora kreativity,
- naučit se prožívat vlastní tvorbu a mít radost ze zvládnutého úkolu – pozitivní zkušenost – pozitivní motivace,
- rozvíjení poznávacích procesů,
- poznání sebe sama v různých situacích.

Obsah činností

Činnosti v rámci mimoškolních aktivit:

- zobrazování skutečnosti, využití předlohy i fantazie,

- prostorové techniky,
- výtvarné techniky,
- tvorba dekorací, doplňků, dárků.

Očekávané výstupy

- pozitivní prožitek – pocit z dobře vykonané práce – činnosti,
- zvládnutí nových technik, pracovních postupů,
- aplikace a využití vlastní fantazie, kreativity.

Metody práce

Vysvětlování, předvádění, instruktáž, napodobování, hry, skupinové práce, tvořivé dílny, práce a činnosti v přírodě, výtvarné experimenty.

Klíčové kompetence

- umět propojit do vzájemných souvislostí,
- používat získané pracovní dovednosti, návyky v každodenních činnostech,
- provádět pracovní činnosti a dodržovat pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- kooperovat ve skupině na různých činnostech.

Zájmové činnosti pohybově sportovní

Výchovně vzdělávací cíle

- podpora obratnosti, podpora fyzické a psychické kondice,
- podpora týmové a skupinové kooperace,
- vedení ke zdravému způsobu odpočinku,
- rozvíjení morálních vlastností a smysl pro fair-play,
- rozvíjení volných vlastností,
- kultivace emočního prožívání,
- regulace vlastních negativních projevů chování,
- přijímání odpovědnosti za vlastní rozhodování, chování a cítění,
- překonávání překážek a řešení problémových situací.

Obsah činností

- sportovní hry a aktivity, využití posilovny,
- sportovní aktivity na venkovním hřišti, v přírodě, míčové hry,
- zimní sporty – lyžování, bruslení,
- relaxace v bazénu, využití dalších relaxačních metod,
- turistické aktivity, jízda na kole.

Očekávané výstupy

- rozvoj psychické a fyzické zdatnosti,
- rozvoj smyslu pro řád, dodržení pravidel,
- zklidnění, změna činností – odreagování se při pohybu,
- umět zvítězit – radost z úspěchu, pozitivní zkušenost – vhodná motivace,
- umět prohrát – vyrovnání se s momentálním neúspěchem,
- rozvíjení vytrvalosti.

Metody práce

Hry a sportovní aktivity, individuální a skupinové sportovní činnosti, instruktáž, trénink, soutěže, besedy.

Klíčové kompetence

- zvládání běžných životních situací a emocionální problémy, korigovat nepřizpůsobivé chování,
- samostatně rozhodovat, uvědomovat si důsledky svého rozhodnutí, nést za ně odpovědnost,
- mít zodpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o fyzický rozvoj,
- kooperovat ve skupině,
- chápat funkci norem a pravidel,
- schopnost poskytnutí pomoci v krizové situaci.

Zájmové činnosti taneční, hudební a dramatické

Výchovně vzdělávací cíle

- rozvíjení hlasových a jazykových schopností,
- rozvíjení pohybové improvizace,

- rozvoj kreativity,
- rozvoj rytmických dovedností,
- odreagování a relaxace,
- vytváření vztahu ke kulturním hodnotám,
- rozvíjení komunikačních dovedností.

Obsah činností

- činnosti individuální i skupinové v mimoškolní výchově – hra na hudební nástroj, zpěv, poslech hudby,
- návštěva kulturních programů – koncerty, divadlo,

Očekávané výstupy

- hra na hudební nástroj,
- správné držení těla,
- zvládnutí vystoupení před lidmi,
- zvládnutí tanečních kroků a tanečních sestav,
- rozvíjení smyslu pro rytmus.

Metody práce

Práce s textem, hudebním nástrojem, poslech hudby, zpěv, doprovod, modelové situace, dramatizace, rozhovory, hra, skupinová práce, improvizální techniky, besedy.

Klíčové kompetence

- mít odpovědný vztah ke svému zdraví,
- pečovat o svůj fyzický a duševní rozvoj, být si vědom důsledků nezdravého životního stylu,
- fungovat ve skupině, podílet se na skupinových činnostech, kooperovat ve skupinkách,
- pochopit odlišný způsob života jiných etnik, skupin a náboženství.

Zájmové činnosti společenskovední a literární

Výchovně vzdělávací cíle

- rozvíjení osobnosti dítěte, jeho chápání a vnímání světa,
- rozvíjení slovní zásoby dítěte, myšlenkový a jazykový rozvoj,

- utváření slušného a odpovědného chování v souladu s morálními zásadami a pravidly společenského chování,
- respektování společenských pravidel,
- rozšiřování obzoru – poznání kulturních památek, tradic, zvyků,
- orientace v okolí,
- tolerance a ohleduplnost k jiným lidem, kulturám, duchovním hodnotám.

Obsah činností

Činnosti v jednotlivých zájmových aktivitách

- prezentace činností na veřejnosti,
- společná setkávání s různými skupinami lidí, besedy, diskuse,
- exkurze, výlety na zajímavá místa,
- návštěva divadelních a filmových představení.

Očekávané výstupy

- dodržování pravidel slušného chování, společenská pravidla,
- rozvoj myšlení, vnímání a komunikativních dovedností,
- rozšíření všeobecného přehledu,
- rozvíjení týmové aktivity a spolupráce.

Metody práce

Poslech, práce s textem, knihou, pozorování, vyprávění, rozhovor, dramatizace, diskuse, demonstrační hry, zážitkové aktivity, exkurze, skupinové činnosti.

Klíčové kompetence

- vyhledávat informace, chápat jejich smysl, dokázat je využít,
- umět uvést věci do vzájemných souvislostí,
- dodržovat zásady a pravidla chování, orientovat se v základních mravních hodnotách,
- vnímat nejrůznější situace v zařízení i mimo něj, přemýšlet o příčinách, a na základě zkušeností hledat vhodná řešení,
- výstižně, souvisle a kultivovaně formulovat své myšlenky jak v písemném, tak i ústním projevu,

- využívat získané komunikační schopnosti k vytváření vzájemného vztahu k ostatním lidem,
- využívat komunikační technologie,
- respektovat odlišný způsob života jiných etnik, skupin a náboženství,
- zvládat běžnou komunikaci s úřady,
- diskutovat vhodně volenou argumentací.

Zájmové činnosti přírodovědné

Výchovně vzdělávací cíle

- prohlubování vědomostí o dění v přírodě,
- rozvíjení poznávacích procesů,
- utváření úcty k živé a neživé přírodě a zlepšení životního prostředí,
- chránit přírodu a udržovat životní prostředí v mém okolí,
- myslet ekologicky,
- rozvíjení tvořivosti, citlivosti a vstřícnosti k řešení problémů životního prostředí.

Obsah činností

Činnosti v rámci mimoškolních aktivit:

- turistické a zátěžové aktivity,
- využívání přírodních materiálů v tvorbě doplňků, dárků, výzdob,
- pracovní aktivity na zahradě, ochrana přírody v blízkém okolí,
- vycházky výlety do přírody, farmy.

Očekávané výstupy

- umí se chovat a pohybovat v přírodě,
- rozlišuje základní druhy stromů,
- rozlišuje základní druhy živočichů,
- umí třídit odpad,
- dokáže se postarat o úpravu životního prostředí ve svém okolí.

Metody práce

Pozorování, vysvětlování, názorné ukázky, instruktáž, besedy, pracovní aktivity na zahradě, ve volné přírodě, zážitkové metody, exkurze.

Klíčové kompetence

- projevovat pozitivní vztah k životnímu prostředí,
- uvědomovat si nezdravý životní styl a závislosti,
- používat získané základní pracovní dovednosti návyky v každodenních činnostech.

4.4 Sebeobslužné a organizační činnosti

Výchovně vzdělávací cíle

- získání a upevňování návyků a dovedností nezbytných pro slušné postavení člověka ve společnosti a jeho samostatné uplatnění v životě,
- utváření hygienických návyků,
- rozvoj sebeobslužných činností, dodržování zásad správného denního režimu,
- rozvíjení orientace ve společnosti,
- respektování a úcta k životu,
- utváření slušného a odpovědného chování v souladu s morálními zásadami a pravidly společenského chování,
- rozvoj komunikativních dovedností.

Obsah činností

- osobní hygiena:
 - péče o osobní hygienu,
 - návštěva kadeřnice, kosmetičky,
 - důsledky špatné hygieny,
 - udržování pořádku v osobních věcech,
- oblékání a obouvání:
 - výběr oděvu, šetrné zacházení s oděvem a obuví, vážit si věcí,
 - samostatný nákup oděvu, obuvi, pochopení cenové relace,
- péče o oděv, prádlo a obuv:
 - praní prádla a oděvů – ruční praní, obsluha pračky,
 - užívání pracích prostředků, šetrné používání pracích prostředků,
 - žehlení prádla a oděvů, příprava oděvů na OV,
 - drobné opravy prádla,
- provoz domácnosti:

- nutná vydání na domácnost – přehled o výdajích,
- základní potřeby na provoz domácnosti,
- základní vybavení bytu,
- rodinný rozpočet, jeho plánování,
- placení služeb spojených s užíváním bytu,
- hospodaření s kapesným,
- úklid, údržba domácnosti a základní domácí práce:
 - péče o ložní prádlo,
 - úklid a údržba bytu, jednotlivých místností,
 - úklid venkovních prostor,
 - mytí oken, hygienických zařízení,
 - obsluha domácích spotřebičů,
 - praní a čištění bytového textilu,
- nemoc, ošetřování nemocného, životospráva:
 - první pomoc, poskytování první pomoci,
 - ošetření drobných poranění,
 - zásady a pravidla léčby běžných chorob, dodržování léčebného režimu,
 - zásady užívání léčiv,
 - riziko infekčních onemocnění,
 - negativní účinky návykových látek,
 - pravidelné lékařské prohlídky,
- základy vaření, příprava stravy:
 - vybavení kuchyně, údržba,
 - plánování jídelníčku, plánování nákupů, nákupy,
 - druhy potravin, jejich využití a zpracování,
 - praktické dovednosti- příprava stravy (snídaně, svačina, oběd, večeře),
 - příprava pohoštění – (návštěvy, oslavy, pohoštění v přírodě),
- společenské chování:
 - chování ve společnosti- návštěva kina, koncertu, divadla,
 - zásady stolování, chování u stolu, servírování pokrmů a nápojů,
 - chování mezi vrstevníky,
 - jednání na úřadech, vyřizování úředních záležitostí,
 - vyplňování formulářů (dotazník, žádost, objednávka, životopis),

- sociální péče (přehled dávek soc. zabezpečení, ...),
- stížnosti, reklamace,
- doprava, cestování, telekomunikace, zásilky:
 - telefonní hovor,
 - jízdní a přepravní řády, vyhledání spojů,
 - poštovní poukázky, zásilky, balíky,
 - ochrana člověka za mimořádných okolností.

Očekávané výstupy

- samostatná a chtěná péče o pořádek a čistotu,
- samostatnost v běžných sebeobslužných činnostech,
- pozitivní vztah k hodnotám,
- samostatnost při řešení osobních záležitostí v běžném společenském styku,
- pozitivní a zodpovědný vztah ke zdraví,
- zvládnutí vyřízení běžných úředních záležitostí.

Metody práce

Vysvětlování, předvádění, demonstrativní činnosti, besedy, přednášky, zapojení dětí především do praktických činností a aktivit k získání nových a nepoznaných dovedností.

Klíčové kompetence

- používat získané pracovní dovednosti a návyky v každodenních činnostech
- umět uvést věci do vzájemných souvislostí,
- provádět pracovní činnosti a dodržovat pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- mít odpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o svůj fyzický a duševní rozvoj, být si vědom důsledků nezdravého životního stylu a závislostí,
- vnímat nejrůznější situace, přemýšlet o příčinách a na základě zkušenosti hledat řešení,
- chápat funkci zákonů a společenských norem, znát svá práva a povinnosti,
- respektovat odlišný způsob života jiných etnik, náboženství a skupin,
- zvládat běžnou komunikaci s úřady,
- schopnost poskytnout pomoc v krizové situaci.

4.5 Reedukační činnosti

Výchovně vzdělávací cíle

Výchovně vzdělávací činnost směřuje k:

- poznání sebe sama v různých situacích,
- regulace vlastních negativních projevů chování, kultivace emočního prožívání,
- potlačování citových stavů a překonávání překážek a obtíží,
- rozvíjení volných vlastností,
- formování postojů a orientace v mezilidských vztazích,
- oproštění od předsudků v oblasti osobní, národnostní a občanské identity, respektování identity druhých,
- konstruktivnímu zvládnutí konfliktů a agresivity,
- překonávání překážek a řešení problémových situací,
- budování důvěry a vytváření vztahu,
- prohlubování dovedností potřebných k sebepoznání a sebehodnocení,
- vyhledávání kompromisů,
- přijímání odpovědnosti za vlastní rozhodnutí, jednání, cítění a chování,
- utváření adekvátního sebevědomí.

Obsah činností

Běžné každodenní činnosti nejrůznějšího charakteru:

- režimové aktivity, rekreační i zájmové činnosti,
- denní a týdenní hodnocení a sebehodnocení,
- skupinové činnosti a aktivity,
- skupinová a individuální terapeutická práce s dětmi,
- aktivní sociální učení.

Očekávané výstupy

- nácvik dovedností potřebných pro efektivní vzorce chování,
- zvládnání konfliktů a náročných životních situací,
- vytváření vhodných vzorců chování,
- stimulace, motivace, organizace chování,
- snižování obranných postojů,

- modelové vytváření vhodných podnětů a situací.

Metody práce

Nastavená pravidla pro systém hodnocení a sebehodnocení dětí, vysvětlování, pohovory, terapeutické skupiny, činnost spolusprávy dětí, zážitkové metody skupinové práce, zátěžové akce, instruktáže, hry, besedy.

Klíčové kompetence

- orientovat se v mezilidských vztazích, uvědomovat si zpětnou vazbu vlivu svého chování na okolí,
- rozpoznávat nevhodné a rizikové chování a uvědomovat si jeho možné důsledky,
- zvládat běžné životní situace a emocionální problém, korigovat nepřizpůsobivé chování,
- dodržovat zásady a pravidla chování, orientovat se v základních mravních hodnotách,
- fungovat ve skupině, podílet se na společných činnostech, kooperovat ve skupině,
- vnímat nejrůznější situace v zařízení i mimo něj, přemýšlet o příčinách a na základě zkušeností hledat řešení,
- postihnout problém, nalézt a formulovat možnosti jeho řešení a uplatnit jej v praxi,
- samostatně rozhodnout a zvažovat důsledky svých rozhodnutí, nést za ně zodpovědnost,
- diskutovat vhodně volenou argumentací,
- chápat funkci zákonů a společenských norem, znát svá práva a povinnosti.